

ona ne podaja misli, ampak občutje. Slikarstvo deluje z razdelitvijo linij in barv, poezija z izbiro izraza, ritmom in zvokom. Fabuliranje pa je reporterstvo.» Mogočne pobude je dobival «modernizem» zlasti tudi iz nordiških dežel. Za Ibsenom, ki je v svojih strogo zgrajenih dramah v zmislu družabne etike naturalizma neizprosno vršil socialno kritiko, so tu nastopili Arne Garborg, Knut Hamsun, posebno pa August Strindberg, nekdanji materijalisti v znanosti in umetnosti, ki so pričeli okrog leta 1890. klicati: vanitas vanitatum! Predvsem Strindberg, ta neprizanesljivi samoodkrivatelj in oblikovatelj lastnih dušnih doživljajev, ta ironično pobarvani lastni in družabni satirik neprestane izpremenjave, lomeče se linije in trepečočega osvetljevanja, je postal vpliven voditelj razjedenih modernih duš. Sledil mu je Garborg s svojimi «Trudnimi dušami» in Knut Hamsun s svojim «Gladom» ter drugimi povestmi o ljudeh zlomljene volje. Med njimi se je zlasti Strindberg s studom obračal od meščanskega sveta, ki ga je videl poosebljenega v ženski, personificiranem demonskem zlu. V zmislu francoske «moderne», ki se je po izidu Zolajevga romana «La terre» v posebnem proglasu odpovedala naturalizmu, je formuliral tudi na skandinavskem severu Ola Hansson leta 1892. program «Mlade Skandinavije», odrekajoč se geslom stare umetnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Alojz Gradnik:

Vprašanje.

Kako si zgnetel me, nebeški Oče?
Čemú ta slast za neutešne sanje,
ta strast krvi, mesá in duše rvanje,
to srce žejno in nemirujoče?

Čemú mehkoba, ki se vdati hoče
in kljubovalnost in omahovanje,
vrisk in obup, nevera in iskanje
resnice, ko se v duši dvom grohoče?

Italsko solnce vlil si v moje žile,
kri favnov in asiškega berača
in Aretina in Giordana Bruna.

In si dodal še mračni srd Peruna,
upornost sužnja, krutost osvajača
in Črtomira kri in Bogomile.